

Augančios kainos ir ekonominė padėtis buvo pagrindinės problemos, skatinusios ES piliečius balsuoti šių metų EP rinkimuose. Svarbiausia Lietuvos rinkėjams – ES gynyba ir saugumas.

Kylančias kainas ir pragyvenimo išlaidas bei ekonominę situaciją kaip pagrindines priežastis balsuoti Europos Parlamento (EP) rinkimuose šių metų birželį nurodė atitinkamai 42 ir 41 proc. ES gyventojų. Trečdalis rinkėjų (34 proc.) teigė, kad balsuoti juos paskatino tarptautinė situacija, o panaši dalis minėjo demokratijos ir teisinės valstybės gynimą (32 proc.). Savo ruožtu Lietuvos rinkėjai kaip svarbiausią klausimą išskyrė ES gynybą ir saugumą (56 proc. respondentų), rodo ketvirtadienį paskelbta naujausia Eurobarometro apklausa.

Rinkimuose nedalyvavusieji ES gyventojai taip pat nurodė, kad pragyvenimo išlaidos (46 proc.) ir ekonominė padėtis (36 proc.) galėjo paskatinti juos išreikšti savo valią. Nebalsavę Lietuvos gyventojai pirmiausia išskyrė kylančias kainas (45 proc.) ir socialinę apsaugą, gerovę ir sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą (44 proc.).

„Birželį europiečiai išreiškė savo valią – užfiksavome aukščiausią aktyvumą EP rinkimuose per 30 metų. Jie suteikė mums įgaliojimą veikti: pateikti atsakymus ir sprendimus bei pasiekti teigiamų pokyčių jų kasdienybėje. Mes tai padarysime. Artimiausiomis savaitėmis Europos Parlamentas vertins naujosios Europos Komisijos sudėtį, siekdamas užtikrinti, kad ji spręstų žmonėms svarbiausius klausimus, tokius kaip pragyvenimo išlaidų augimas, mūsų ekonomikos būklė, demokratija, teisinė valstybė, migracija ir saugumas. Parlamentas ir toliau dirbs, kad žmonių balsas Europos Sąjungoje būtų išgirstas“, – teigė EP Pirmininkė Roberta Metsola.

Nepaisant ekonominių problemų, gyventojų parama ES išlieka didelė. Beveik du trečdaliai (65 proc.) respondentų Europoje optimistiškai vertina ES ateitį (Lietuvoje – 79 proc.) bei teigiamai vertina ES (48 proc. teigiamai, o 16 proc. neigiamai). Lietuvoje ES teigiamai vertina 60 proc. apklaustųjų, 35 – neutraliai, o 5 proc. – neigiamai. Septyni iš dešimties europiečių ir net devyni iš dešimties lietuvių mano, kad jų valstybei naudinga priklausyti ES, o pastaraisiais metais šis skaičius beveik nekito. Pagrindiniai argumentai, kodėl narystė yra naudinga, yra didesnis valstybių narių bendradarbiavimas (36 proc.), taika ir saugumo stiprinimas (32 proc.), ES indėlis į ekonomikos augimą (28 proc.) ir naujų darbo vietų kūrimas (24 proc.). Lietuvos gyventojai pirmiausia nurodo taiką ir saugumą (41 proc.).

Prasidėjus dešimtajai EP kadencijai, pasitikėjimas Europos parlamentine demokratija išlieka didelis: 42 proc. piliečių teigiamai vertina Europos Parlamentą – tai aukščiausias kada nors

užfiksuotas rodiklis. Lietuvoje Parlamentą teigiamai vertina 37 proc. respondentų, o 49 proc. – neutraliai.

Europiečiai pernai birželį vykusiuose EP rinkimuose patvirtino savo paramą ES demokratijai. Rinkimuose dalyvavo 50,74 proc. – didžiausias per 30 metų ir panašus į 2019 m. rinkimų rezultatus piliečių skaičius. Lyginant su 2019 m. EP rinkimais, aktyvumas išaugo 16 iš 27 šalių. Kad balsavimas yra svarbus, patvirtina ir 56 proc. piliečių, sutinkančių, kad jų balsas ES svarbus – 8 procentiniais punktais daugiau nei 2024 m. vasario–kovo mėn. (48 proc.). Lietuvoje savo valią šiuose rinkimuose išreiškė 28,35 proc. rinkėjų.

Paklausti, kodėl balsavo, 46 proc. rinkėjų atsako, kad taip daro visada, o 42 proc. – tai jų, kaip piliečių, pareiga, o 20 proc. – norintys paremti politinę partiją, kuriai jaučiasi artimi. Lietuvoje pastebimai daugiau respondentų (61 proc.) nurodo, kad tai yra pilietinė pareiga, o visada balsuojantys teigė 51 proc. gyventojų.

Sprendimas, už ką balsuoti 2024 m. EP rinkimuose, daugiausia buvo pagrįstas tuo, kiek partijų pasiūlymai buvo artimi rinkėjų idėjoms ir vertybėms. Konkrečios partijos pasiūlymai europiniais klausimais buvo dažniausia pasirinkimo balsuojant priežastis, kurią nurodė 47 proc. apklaustųjų Europoje. Savo ruožtu Lietuvoje pagrindinės pasirinkimo priežastys kitos – 51 proc. teigė, kad jiems patiko vienas ar keli partijos kandidatai sąraše, o 45 proc. teigė paprastai balsuojantys už tą partiją.

Apklausos metu iš viso apklausti 26349 ES gyventojų, Lietuvoje – 1002 respondentai. Ją 2024 m. birželio 13 d. – liepos 8 d. 27-iose ES valstybėse narėse atliko įmonė „Verian“ (anksčiau – „Kantar Public“). Apklausa vyko susitikus asmeniškai, o keliose ES valstybėse (Čekijoje, Danijoje, Suomijoje ir Maltoje) naudoti ir vaizdo interviu. ES rezultatai apskaičiuoti pagal kiekvienos šalies gyventojų skaičių bei atsižvelgiant į rinkėjų aktyvumą kiekvienoje valstybėje.

